

Nota van het BIPT betreffende de wet van 1/09/2016 en het koninklijk besluit “voorafbetaalde kaarten” van 27/11/2016 bestemd voor de operatoren

Inhoudsopgave

1. Voorwerp van deze nota.....	2
2. Wet van 1/09/2016	2
a. Toepassingsgebied van de wet	2
b. Rijksregisternummer	2
c. Bewaring van een kopie van de Belgische identiteitskaart	3
d. Voorwaarden in verband met de bewaring van gegevens en documenten	3
e. De identificatie van de niet-geïdentificeerde gebruikers binnen de 6 maanden	3
3. Koninklijk besluit van 27/11/2016.....	4
a. Bis-nummer (art. 2).....	4
b. Voorwaarden in verband met de overdracht van de voorafbetaalde kaart aan een derde (art. 5)	4
Identificatie van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten of van de politiediensten	4
Bewaringstermijn van de lijst van de natuurlijke personen aan wie een rechtspersoon een voorafbetaalde kaart heeft gegeven	4
c. Activering van de voorafbetaalde kaart (art. 7).....	4
d. Verificatie van de betrouwbaarheid van de identificatiegegevens (art. 11).....	5
Gebruik van een Belgische e-ID door een aanbieder van identificatiediensten.....	5
Aanvullende controle van de verzamelde gegevens.....	5
Inlichting van de bevoegde overheden.....	5
e. Te bewaren gegevens (art. 12)	5
Paspoort	5
Adres van de eindgebruiker.....	5
Naam en voornaam van de eindgebruiker.....	5
f. Identificatiemethodes.....	6
Betaalverrichting online (art. 17).....	6
Productuitbreiding of -migratie (art. 18).....	6
Verificatie via een elektronische-communicatiemiddel (art. 19).....	6

1. Voorwerp van deze nota

Dit document brengt een compilatie van de antwoorden van het BIPT op de vragen van sommige operatoren in verband met:

- de wet van 1/09/2016 tot wijziging van artikel 127 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie en van artikel 16/2 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst (hierna “de wet”); en
- het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de identificatie van de eindgebruiker van mobiele openbare elektronische-communicatiediensten die worden geleverd op basis van een voorafbetaalde kaart (hierna “het koninklijk besluit”).

Dit document zal aan alle operatoren worden bezorgd opdat iedereen kan baten bij de antwoorden verstrekt door het BIPT.

De wet komt eerst aan bod in dit document en vervolgens het koninklijk besluit.

2. Wet van 1/09/2016

a. Toepassingsgebied van de wet

De wet is van toepassing op zowel de voorafbetaalde kaarten als de abonnementen aan de hand waarvan een elektronische-communicatiedienst¹ kan worden gebruikt en die werden gekocht na de inwerkingtreding ervan.

Ze heeft dus geen impact op de contracten die werden gesloten vóór de inwerkingtreding ervan en waarvoor de eindgebruiker reeds werd geïdentificeerd.

Artikel 127, § 3, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna “de WEC”) beoogt de voorafbetaalde kaarten, zonder dat begrip te beperken tot een fysieke drager, “SIM” (*Subscriber Identity Module*) zoals momenteel bekend. Dat begrip breidt zich bijgevolg uit tot elke dematerialisatie van een simkaart.

b. Rijksregisternummer

De door de wet geïntroduceerde verplichting om het rijksregisternummer op te vragen is slechts van toepassing wanneer de identificatie van de eindgebruiker gebeurt door de voorlegging van een officieel document waarop dat nummer vermeld staat.

Wat de identificatie van rechtspersonen betreft, dient een onderscheid te worden gemaakt tussen twee gevallen, met name:

1. Indien de rechtspersoon intekent op een mobiele elektronische-communicatiedienst in de vorm van voorafbetaalde kaarten, bepaalt artikel 9, eerste lid, van het koninklijk besluit uitdrukkelijk dat *“Wanneer een voorafbetaalde kaart wordt gekocht door een [...] rechtspersoon, verzamelt en verifieert de betrokken operator de identiteit van de natuurlijke persoon die de activering van de kaart vraagt, volgens een van de geldige identificatiemethodes.”* Het rijksregisternummer van deze natuurlijke persoon zal dus moeten

¹ Behalve wat betreft de bepalingen die de wet toevoegt in artikel 127, § 3, van de WEC. Deze bepalingen zijn enkel van toepassing op de mobiele elektronische-communicatiediensten die worden aangeboden via een voorafbetaalde kaart.

worden vergaard en bewaard wanneer ze, om zich te identificeren, een identiteitsstuk voorlegt waarop dat nummer wordt vermeld.

2. Indien de rechtspersoon intekent op een elektronische-communicatiedienst die niet mobiel is, of intekent op een mobiele elektronische-communicatiedienst in de vorm van een abonnement (i.e. postpaidkaart), mag de operator, om te voldoen aan het nieuwe artikel 127 van de WEC en gezien het gebrek aan koninklijk besluit dat de manier vastlegt waarop een eindgebruiker moet worden geïdentificeerd in dat geval, genoegen nemen met de identificatie van deze rechtspersoon, zonder de natuurlijke persoon te moeten identificeren die handelt voor rekening van deze rechtspersoon. In dat geval is de verplichting om het rijksregisternummer te vergaren en te bewaren niet van toepassing aangezien de rechtspersoon niet over een dergelijk nummer beschikt.

Het rijksregisternummer is ten slotte een gegeven dat enkel voor doeleinden van identificatie door de overheden wordt bewaard. Het rijksregisternummer mag dus niet voor commerciële doeleinden worden aangewend. Het mag dus niet worden meegedeeld aan een aanbieder (advocaat, incassobureau, enz.) die is belast met de invordering van uitstaande schulden van de eindgebruiker.

c. Bewaring van een kopie van de Belgische identiteitskaart

De operator hoeft geen kopie te bewaren van de Belgische identiteitskaart in het kader van artikel 127 van de WEC aangezien het volstaat om het rijksregisternummer en de naam en voornaam van de eindgebruiker bij te houden. De wet verplicht de operatoren dan ook niet om een kopie van de Belgische identiteitskaart te bewaren.

Artikel 127 van de WEC en het koninklijk besluit laten de mogelijkheid voor een operator om data en identiteitsstukken die betrekking hebben op zijn klant (zoals een recto-versokopie van de elektronische identiteitskaart) te bewaren, voor commerciële doeleinden (bijvoorbeeld in het kader van de invordering van schulden), onverlet.

d. Voorwaarden in verband met de bewaring van gegevens en documenten

De wet verwijst naar artikel 126, § 3, eerste lid, van de WEC, dat een bewaringstermijn van één jaar vastlegt². Over het algemeen moeten de voor de overheden in het kader van artikel 127 van de WEC vergaarde identificatiegegevens en -stukken worden bewaard conform de artikelen 126 en 126/1 van de WEC.

e. De identificatie van de niet-geïdentificeerde gebruikers binnen de 6 maanden

De wet stelt: *“de niet-geïdentificeerde eindgebruikers van voorafbetaalde kaarten die werden gekocht vóór de inwerkingtreding van het voormelde koninklijk besluit, bedoeld in paragraaf 1, [...] moeten zich identificeren binnen de termijn vastgelegd door de operator waarbij deze termijn niet langer mag zijn dan zes maanden vanaf de publicatie van het koninklijk besluit bedoeld in paragraaf 1.”*

² Art. 126, § 3, paragraaf 1, van de WEC: “De gegevens ter identificatie van de gebruiker of de abonnee en de communicatiemiddelen, met uitzondering van de gegevens waarin de leden 2 en 3 specifiek voorzien, worden gedurende twaalf maanden bewaard vanaf de datum waarop communicatie voor de laatste maal mogelijk is via de gebruikte dienst.”

Daaruit vloeit voort dat een operator aan zijn eindgebruikers kan vragen om zich te identificeren voor het einde van de zes maanden vanaf de publicatie van het koninklijk besluit en dat hij andere termijnen kan opleggen voor verschillende groepen van eindgebruikers, bijvoorbeeld om de handelingen nodig voor de identificatie van deze laatsten te verspreiden in de tijd.

Artikel 4, § 1, van het koninklijk besluit bepaalt wat dient te worden verstaan onder “niet-geïdentificeerde eindgebruikers”. Conform artikel 127, § 5, van de WEC, zoals gewijzigd door de wet, zal een operator de niet-geïdentificeerde gebruikers die de wet niet in acht nemen en die dus de termijn die hij heeft vastgelegd om zich te identificeren niet nakomen, moeten deactiveren.

3. Koninklijk besluit van 27/11/2016

a. Bis-nummer (art. 2)

Het nummer bedoeld in artikel 8, § 1, 2°, van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, vermeld in artikel 2, 4°, van het koninklijk besluit, is het “Bis-nummer” dat de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid toekent aan de buitenlanders die tijdelijk naar België komen om er te werken als gelegenhedswerknemers.

b. Voorwaarden in verband met de overdracht van de voorafbetaalde kaart aan een derde (art. 5)

Identificatie van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten of van de politiediensten

Artikel 9, tweede lid, van het koninklijk besluit voorziet in een afwijking voor de identificatie van de natuurlijke persoon die vraagt om een voorafbetaalde kaart te activeren voor rekening van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de politiediensten en de openbare overheden aangeduid bij ministerieel besluit.

Toch rest er de vraag hoe kan worden nagegaan dat de aanvrager handelt voor de overheden die hij beweert te vertegenwoordigen en hoe zijn legitimiteit kan worden gecontroleerd. Dat punt is niet geregeld in het koninklijk besluit maar moet worden geregeld in een akkoord tussen de operatoren en de betrokken overheden.

Bewaringstermijn van de lijst van de natuurlijke personen aan wie een rechtspersoon een voorafbetaalde kaart heeft gegeven

Het koninklijk besluit preciseert niet de bewaringstermijn voor de lijst bedoeld in artikel 5, 4°, inzake de natuurlijke personen aan wie een rechtspersoon een voorafbetaalde kaart heeft gegeven. De algemene principes zijn dan ook van toepassing, namelijk een bewaringstermijn van één jaar (zie artikel 126, § 3, eerste lid, van de WEC).

c. Activering van de voorafbetaalde kaart (art. 7)

Conform artikel 7, derde lid, van het koninklijk besluit, moet de kaart worden geactiveerd na de identificatie van de eindgebruiker. Zich identificeren is meer dan alleen maar identificatiegegevens verzamelen. Het is ook zaak van de nodige maatregelen te treffen om een betrouwbare identificatie van de eindgebruiker te garanderen.

d. Verificatie van de betrouwbaarheid van de identificatiegegevens (art. 11)

Gebruik van een Belgische e-ID door een aanbieder van identificatiediensten

Artikel 11 betreffende de maatregelen die de betrokken onderneming moet treffen om een betrouwbare identificatie van de eindgebruiker te garanderen, is van toepassing op de aanbieder van identificatiediensten die betrokken is bij de identificatiemethode bedoeld in artikel 16, in het bijzonder de maatregelen inzake de Belgische elektronische identiteitskaart (e-ID).

Aanvullende controle van de verzamelde gegevens

De identificatiegegevens hoeven niet te worden onderworpen aan bijkomende controles, noch door het BIPT, noch door eender welke andere overheid. De operator mag de voorafbetaalde kaart rechtstreeks activeren zodra hij de garantie heeft dat de verzamelde gegevens betrouwbaar zijn.

Inlichting van de bevoegde overheden

Artikel 11, § 2, eerste lid, stelt dat “Wanneer de voorafbetaalde kaart reeds werd geactiveerd en de betrokken onderneming vervolgens een onregelmatigheid vaststelt of vaststelt dat de identificatiegegevens onjuist zijn, neemt de betrokken onderneming onverwijld een of meer van de volgende maatregelen: [...] 3° ze brengt de bevoegde overheden daarvan op de hoogte.”

Onder “bevoegde overheden” dienen de politiediensten te worden verstaan.

e. Te bewaren gegevens (art. 12)

Paspoort

Artikel 12 verplicht een operator niet om alle gegevens te bewaren die het opsomt. Wanneer de eindgebruiker in de praktijk echter een paspoort voorlegt om zich te identificeren verplicht de wet om een kopie van dat document te maken en bewaart hij dus feitelijk de gegevens vermeld op dat document.

Adres van de eindgebruiker

Het is niet verplicht om het adres te bewaren, behalve in het kader van de identificatiemethode gedefinieerd in artikel 19 van het koninklijk besluit.

Het is evenmin verplicht om het adres te registreren. Het domicilieadres staat immers tussen de gegevens die mogen bewaard worden (zie artikel 4, § 1, 2°, van het koninklijk besluit).

In het kader van het koninklijk besluit is het altijd het adres van het wettelijke domicilie van de eindgebruiker dat mag worden bewaard (ook al bevindt zich dat in het buitenland), en niet het adres van de (tijdelijke) verblijfplaats.

Naam en voornaam van de eindgebruiker

Er moeten verschillende gevallen worden onderscheiden:

- 1) De toepasselijke bepaling van het koninklijk besluit vereist dat de naam en de voornaam van de eindgebruiker worden opgevraagd en bewaard (zie bijvoorbeeld artikel 14, § 2, derde lid); in dat geval moet de operator de betrouwbaarheid van deze gegevens op

basis van een identiteitsstuk of van de gegevens van een derde waarover hij beschikt, verifiëren;

- 2) De toepasselijke bepaling van het koninklijk besluit vermeldt niet de naam en de voornaam van de eindgebruiker in de gegevens die ten minste moeten worden opgevraagd en bewaard (zie bijvoorbeeld artikel 14, § 2, eerste lid); in dat geval moeten deze gegevens hoe dan ook worden opgevraagd en bewaard om te beantwoorden aan artikel 107, § 2, eerste lid, van de WEC (de verstrekking van de identificatiegegevens van de beller aan de nooddiensten die ter plaatse hulp bieden), samen gelezen met artikel 2, 57°, van dezelfde wet. De operator is echter niet verplicht om de betrouwbaarheid van de opgevraagde naam en voornaam te controleren (maar mag dat altijd doen). Hij moet echter de informatie die stelt dat de verzamelde gegevens niet werden geverifieerd, bewaren en moet in staat zijn om deze informatie mee te delen aan de overheden;
- 3) Artikel 17, § 1, tweede lid, 4°, (identificatie via onlinebetaling) luidt: *“op een online formulier van de betrokken operator vult de eindgebruiker op zijn minst zijn naam, zijn voornaam en geboortedatum en -plaats in”*; de operator moet de betrouwbaarheid van deze gegevens niet verifiëren (maar mag dat altijd doen).

Er wordt aanbevolen om de eindgebruiker te adviseren dat de persoon die de voorafbetaalde kaart daadwerkelijk gebruikt, zich identificeert, al was het maar opdat die persoon in geval van nood beter kan worden geholpen (oproep naar het nummer 100, 101 en 112).

f. Identificatiemethodes

Betaalverrichting online (art. 17)

De telecomoperator verstrekt de referentie van de betaling aan de gerechtelijke autoriteiten of aan de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Het is de autoriteit die dan de identificatie vraagt aan de bank. Deze methode werkt enkel voor het online verkopen of herladen van voorafbetaalde kaarten. Overschrijvingen, debetkaarten of kredietkaarten zijn toegestaan.

Deze methode is echter alleen toegestaan op voorwaarde dat de aanbieder van betaaldiensten is onderworpen aan de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

Productuitbreiding of -migratie (art. 18)

Indien de postpaidklant overstapt op prepaid, is artikel 18 van het koninklijk besluit van toepassing. De identificatie in het kader van het postpaidabonnement is voldoende en een nieuwe identificatie is dus niet nodig volgens een van de methoden van het koninklijk besluit. Conform artikel 18 moet de operator echter zeker zijn dat de persoon die een voorafbetaalde kaart wenst te kopen wel degelijk de persoon is die werd geïdentificeerd in het kader van het postpaidabonnement.

Verificatie via een elektronische-communicatiemiddel (art. 19)

Het koninklijk besluit bepaalt niet wat de operator moet sturen (noch aan wie) om de in artikel 19 bedoelde ministeriële vergunning te ontvangen.

In de praktijk kan een officieuze vergadering worden belegd door het BIPT met de betrokken overheden om de operator in staat te stellen zijn dossier voor te leggen en te consolideren.

Vervolgens kan een formeel verzoek worden ingediend ter attentie van de betrokken ministers.